

Advokato padėjėja

Aurelija Rutkauskaitė

**Tarptautinės sutartys versle:
į ką atkreipti dėmesį**

SARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

Apie ką kalbėsime

- Tarptautinės prekybos specifika
- Teisinės tarptautinės prekybos formos
- Tarptautinės prekybos teisės šaltiniai
- Tarptautinės komercinės sutarys, jų sąlygos

Nacionalinė prekyba v. Tarptautinė prekyba

SARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

Tarptautinių komercinių sandorių bruožai

- Prekės kerta valstybės sieną
- Pirkėjo ir pardavėjo veiklos vietos yra skirtingose valstybėse

Tarptautinės prekybos ypatumai

- Nežinomas kitos šalies gebėjimas atsiskaityti
- Susitarimai dėl vežimo, su tuo susijusi rizika
- Atsitiktinio “žuvimo” rizikos perdavimas
- Nuosavybės teisės perdavimas
- Išlaidų pasidalinimas
- Valiutos pasirinkimas
- Nacionalinės teisės reikalavimai

Tarptautinės prekybos ypatumai

- Taikytina teisė
- Ginčų sprendimas
- Sprendimų įgyvendinimas
- Etc.

Tarptautinės prekybos formos

- **Eksporto pardavimas**
  - ~ Pirkimo-pardavimo sutartis tarp pardavėjo valstybėje A ir pirkėjo valstybėje B
  - ~ Distribucijos sutartis

Tarptautinės prekybos formos

- **Agentavimo sutartys**
  - ~ Nėra pavaldumo
  - ~ Riboti įgaliojimai
  - ~ Atlyginimas priklauso nuo gautų pajamų

Tarptautinės prekybos formos

- **Filialai ir atstovybės**

- ~ Pirkimo-pardavimo sutartis tarp pardavėjo valstybėje A ir jo atstovybės valstybėje B
- ~ Pirkimas-pardavimas tarp pirkėjo valstybėje A ir pardavėjo atstovybės valstybėje A

Tarptautinės prekybos formos

- **Licencijos, franšizė**
  - ~ Teisių į patentus, prekių ženklus, autorių teises suteikimas
  - ~ Veiklos modelio perdavimas
- **Jungtinė veikla, bendradarbiavimas**
  - ~ Specialiam tikslui (projektui)
- **Etc.**

Teisės šaltiniai

■ Sutartis

- ~ Sutarties laisvės principas
- ~ Sutarties sąlygų pasirinkimas
- ~ Jurisdikcijos bei taikytinos teisės pasirinkimas
- ~ Šalių ketinimai

Teisės šaltiniai

- **Nacionalinė teisė**

- ~ Reikalavimai, susiję su registruotinu turtu
- ~ Licencijavimas, sertifikavimas, etc.
- ~ Nacionalinės teisės nustatyti ribojimai

Teisės šaltiniai

- **Tarptautinė privatinė teisė**
  - ~ Jurisdikcija
  - ~ Taikytina teisė
  - ~ Sprendimų įgyvendinimas

Teisės šaltiniai

- **Tarptautinės sutartys**

- ~ Konvencija dėl tarptautinio pirkimo pardavimo sutarčių, Viena 1980 (CISG)
- ~ Tarptautinio krovinių vežimo keliais konvencija (CMR), 1978
- ~ Etc.

Teisės šaltiniai

- **Lex mercatoria** - nekodifikuota tarptautinės prekybos teisė
  - ~ Papročiai
  - ~ UNIDROIT tarptautinių komercinių sutarčių principai
  - ~ Europos sutarčių principai
  - ~ INCOTERMS taisyklės

Sutarties sudarymas

- **Trys pagrindiniai sutarties sudarymo elementai:**
  - ~ Bendras šalių siekis sudaryti sutartį
  - ~ Šalių veiksnumas
  - ~ Sutarties dalykas yra teisėtas

Esminės tarptautinės komercinės sutarties sąlygos

- Kalba
- Sutarties rūšis ir data
- Sutarties šalys
- Sąvokos
- Sąlygos sutarčiai įsigaliooti
- Sutarties dalykas
- Kaina, kainos mokėjimo tvarka
- Nuosavybės teisės perėjimas

Esminės tarptautinės komercinės sutarties sąlygos

- Atsitiktinio “žuvimo” rizika
- Kitos sutarties šalies partneriai
- Sutarties keitimo sąlygos
- Šalių teisės ir pareigos, sutarties vykdymas
- Šalių atsakomybė
- Atsakomybės ribojimas

Esminės tarptautinės komercinės sutarties sąlygos

- *Force majeure*
- Pažeistų teisių gynimo būdai
- Nuostoliai
- Taikytina teisė, ginčų sprendimas
- Sutarties galiojimas ir nutraukimas
- Priedai

INCOTERMS taisyklės

- 1936 m. Tarptautiniai prekybos rūmai (*International Chamber of Commerce*), norėdami unifikuoti ir aiškiai aprašyti prekybos terminus, išleido tarptautinės prekybos sąlygų rinkinį INCOTERMS (sutrumpinimas iš *International Commercial Terms*), kuris dažnai dar vadinamas "pristatymo sąlygomis".
- INCOTERMS yra grupė triženklių kodų, kurie nurodo tarptautinio gabenimo organizavimo skirtingus variantus. Terminai leidžia pardavėjams ir pirkėjams iš skirtingų kultūrų ir skirtingų teisinių sistemų nuspręsti, kuriuo momentu atsakomybę ir mokėjimą už gabenimą, draudimą ir muitinės procedūras iš vienos sutarties šalies perima kita.

INCOTERMS taisyklės

- Šalia INCOTERMS trijų raidžių santrumpos visada turi būti įrašytas išvykimo arba pristatymo vietos pavadinimas, pavyzdžiui: "FOB Hong Kong INCOTERMS 2000", "DDU Vilnius airport INCOTERMS 2000", "FCA Rotterdam INCOTERMS 2000".
- Šios pristatymo sąlygos neperduoda nuosavybės teisės.
- Taip pat nenurodo momento, kada prekės pereina iš pardavėjo pirkėjui. Tai turi būti nurodyta sutartyje.

INCOTERMS taisyklės

- **EXW** - pardavėjas pateikia prekes pirkėjui savo teritorijoje (įmonėje, sandėlyje). Eksportuotojas neprivalo pakrauti prekių į pirkėjo transportą, gauti muitinės leidimo išvežti prekes. Atskirais atvejais sutartyje gali būti numatyta pardavėjo atsakomybė už prekių pakrovimą. Pirkėjui tenka visos išlaidos ir rizika, susijusi su prekių transportavimu. Šis terminas gali būti taikomas visoms transportavimo rūšims.
- **CIP** - taikomos visoms transporto rūšims. Pardavėjas pasirenka vežėją ir pristato prekes į pirkėjo nurodytą vietą. Pardavėjas yra atsakingas už prekių sugadinimą ar praradimą gabenimo metu, todėl turi apdrausti gabenamas prekes.

INCOTERMS taisyklės

- **FOB** - pagal šį terminą eksportuotojas perduoda visus įsipareigojimus pirkėjui, kai prekės yra įkeliamos per laivo bortą nurodytame išsiuntimo uoste. Pagal šį terminą eksportuotojas turi gauti muitinės leidimą išvežti prekes. Šis terminas taikomas tik vandens transportui.
- **DDU** - pagal šį terminą eksportuotojas perduoda prekes ir įsipareigojimus pirkėjo šalyje. Eksportuotojas prisiima riziką ir visus kaštus, atsirandančius gabenant prekes į nurodytą vietą, išskyrus muitinės dokumentų sutvarkymo išlaidas ir riziką po prekių pateikimo pirkėjui. Pirkėjas taip pat apmoka papildomus kaštus, kurie gali atsirasti laiku negavus muitinės leidimo įvežti prekes ir prisiima visą su tuo susijusią riziką. Šis terminas vartojamas visoms transportavimo rūšims.

INCOTERMS taisyklės

- Tiek pardavėjams, tiek pirkėjams derėtis tampa daug paprasčiau, nes vien naudojant triženklis kodus yra aišku, kokią atsakomybę turi prisiimti besiderančios šalys.
- Sutartį pasirašančioms šalims nebereikia perkrauti sutarties teksto nereikalingais šalių atsakomybės aprašymais, sutartis tampa labai lakoniška, nes INCOTERMS sąlygos yra aiškios, standartinės ir apima daugybę esminių klausimų.
- Vykdamt kontrakto sąlygas taip pat gali iškilti įvairių nesklandumų. INCOTERMS taikymas labai palengvina geriausios išeities paieškas visoms šalims, todėl viskas sutvarkoma greitai.

KLAUSIMAI - ATSAKYMAI

SARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

**Jei turėtumėte klausimų,
visada maloniai prašome kreiptis:**

Advokatų kontora
Šarka, Sabaliauskas, Jankauskas

L. Stuokos Gucevičiaus g. 9, Vilnius

Tel. +370 5 231 2211

Faks. +370 231 2244

El. p.: vilnius@ssj.lt

SARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS